

SHARING STORIES.
SHAPING THE FUTURE:
DIALOGUES FOR SPACE

REPORT FOR WORKSHOP III
18 - 20 DECEMBER 2014

SHKËMBEJMË PËRVOJAT.
FORMËSOJMË TË ARDHMEN:
DIALOGJET PËR SPAÇIN

RAPORT I PUNËTORISË III
18 - 20 DHJETOR 2014

CONTENTS

PERMBAJTJE

Executive summary	3	Përmbledhje ekzekutive
Introduction	4	Hyrje
Workshop agenda	8	Axhenda e realizuar
List of participants	9	Lista e pjesëmarrëve
Current situation of Communist-era heritage in Albania	12	Aktualiteti i trashëgimisë së periudhës së komunizmit
Action plan	12	Plan-veprimi
	14	Tabela e plan-veprimit (shqip)
The action plan table (English)	22	
List of acronyms	30	Lista e akronimeve të përdorura
Next steps	31	Hapat e mëtejshëm
Visits around Gjirokastra	32	Vizita në Gjirokastër
Evaluation of the workshop	34	Vlerësimi i punëtorisë
Further information	39	Informacione të mëtejshme

EXECUTIVE SUMMARY

PERMBLEDHJE EKZEKUTIVE

While there should exist a consensus among institutions, citizens and civil society that Spaç can and should be a place to document and confront the macabre abuses of the Communist period, very little has been said until today about the way that Spaç can be turned into a contemporary museum.

A careful and realistic approach is needed in order to turn this former prison into a museum. The formulation of this approach is the goal of the project "Sharing Stories, Shaping the Future: Dialogues for Spaç," currently being implemented by Cultural Heritage without Borders (CHwB) with support from the International Coalition of Sites of Conscience.

Based on a participation-focused methodology, a large spectrum of stakeholders and through a series of three workshops of several days, a summary of the existing knowledge about Spaç was completed, as well as the definition of the vision and related objectives that will lead its becoming a museum. The last workshop, which was held in Gjirokastra, was aimed at the definition of the concrete steps towards the making of a museum in Spaç. Thus, based on the findings of the first two workshops in Mirdita and Shkodra, the participants formulated a detailed action plan that includes the explanation of each activity, the shared responsibilities among the stakeholders, the indicative deadlines for the completion of each activity, as well as potential sources of funding.

The action plan will be submitted to a public consultation process, the details of which are currently being discussed among the involved stakeholders.

The action plan will not only serve as a guideline, but it will be used by the stakeholders as a catalogue of actions/projects/initiatives agreed upon multilaterally, which is aimed at securing national and international support for the preservation and promotion of Spaç prison.

Ndërsa duket të ekzistojë një konsensus mes institucioneve, qytetarëve dhe shoqërisë civile, që Spaçi mund dhe duhet të jetë vendi i dokumentimit dhe i përballjes me abuzimet makabre të periudhës së Komunizmit, pak është folur deri më sot për mënyrën se si mund të kthehet ai në një muze bashkëkohor.

Përfaqsjë e kujdesshme dhe realiste ndaj muzealizimit të ish-burgut të Spaçit, është synimi i projektit «Shkëmbejmë Përvojat, Formësojmë të Ardhmen: Dialogjet për Spaçin» që zbatohet aktualisht nga Trashëgimia Kulturore pa Kufij (CHwB), me mbështetjen e Koalicionit Ndërkombëtar të Vendeve të Ndërgjegjes.

Në sajë të një metodologjite përfshirëse dhe së bashku me një spektër të gjerë aktorësh u bë i mundur, në kuadër të një serie prej tre punëtorish disaditore, një rikapitullim i njohurive të deritanishme dhe përcaktimi i vizionit dhe i objektivave që do ti prijnë muzealizimit të Spaçit. Punëtorja e fundit, e mbajtur në Gjirokastër, kishte për qëllim përcaktimin e hapave konkretë që duhen të ndërmerren për të bërë realitet muzealizimin e ish-burgut. Kështu duke u bazuar në gjetjet e dy punëtorive të para në Mirditë dhe në Shkodër, pjesëmarrësit formuluan një plan të detajuar veprimi që përfshin përshkrimin e veprimeve, ndarjen e përgjegjësive mes palëve të interesit, afatet paraprake të realizimit si dhe burimet e mundshme të financimit.

Plani-veprimi, do ti nënshtrohet dhe një shqyrtimi publik, modalitet e secilit janë duke u diskutuar aktualisht mes palëve të përfshira.

Plan-veprimi, përpos karakterit udhërrëfyes që mbart, do të përdoret nga palët e interesuara dhe si një katalog aktivitetesh/projektsh/nismash të dakorduar nga shumë palë, me qëllim sigurimin e mbështetjes në nivel kombëtar por dhe ndërkombëtarisht për ruajtjen dhe promovimin e ish-burgut të Spaçit.

INTRODUCTION

HYRJJE

Background

A number of the political prisoners who were taken to Spaç prison were artists, writers and other intellectuals, many of whom have spoken out about their experience in recent years. This has helped to make Spaç one of the most symbolic sites for the horror of persecution under the Communist regime, as well as perhaps the site that is most present in the collective memory of Albanians. As such, the primary value of Spaç today is as a much-needed place of memory for the crimes of the Communist regime—a physical space to 'locate' and address the traumas of that past, both for the former political prisoners who suffered there and for the rest of the Albanian people. Such sites of memory can represent not only the trauma of that period, but also resistance to and, ultimately, the downfall of the former regime.

Today, there seems to be a growing consensus among institutions, citizens and civil society actors that Spaç could and should serve as a place for documenting and confronting the abuses of human rights that occurred under the Communist regime. In addition, this site will be an important means of teaching Albanians and foreigners about this difficult period of history in a deep, experiential way. This comes at a time when tourism demand for former Communist sites is on the rise, potentially creating a much-needed economic opportunity for the local community, which is suffering from chronic poverty and steady emigration.

Finally, the success of Spaç in dealing with this specific type of heritage would make it possible to form a contemporary approach to revitalizing the sites of persecution in Albania, hoping that after Spaç, the same process could be undertaken for Qafë Bari, Bënça and so on with many more sites of conscience.

Prapavija

Spaç është një nga vendet emblematike të tmerrit të persekutimit Komunist dhe ndoshta vendi që më së shumti është i pranishëm në kujtesën kolektive të Shqiptarëve. Si i tillë, vlera parësore e tij sot është identifikimi nga të gjithë si vend shumë i nevojshëm i kujtesës së krimeve të regjimit Komunist – një vend fizik, ku jo vetëm ish të përndjekurit politikë por e tërë shoqëria, mishëron e shëron traumat e së kaluarës Komuniste. Të tillë vende të kujtesës mund të përfaqësojnë jo vetëm traumat e kësaj periudhe por gjithashtu rezistencën ndaj regjimit si dhe rënien e tij.

Duket të ekzistojë një lloj konsensusi i përgjithshëm mes institucioneve, qytetarëve dhe shoqërisë civile, që Spaçi mund dhe duhet të jetë vendi i dokumentimit dhe i përballjes me abuzimet makabre ndaj të drejtave themelore të njeriut të kryera gjatë regjimit Komunist. Një vend i të tillë do të kishte dhe një dimension të rëndësishëm edukativ e arsimor që do të mundësonte, për Shqiptarë e të huaj, një përvojë të plotë dhe të prekshme për këtë periudhë të vështirë historike. Ky vizion përputhet gjithashtu me tendencat në rritje të turizmit në/për vendet e Komunizmit, çka do të gjeneronte mundësi jetike zhvillimi ekonomik për bashkësinë lokale që vuan prej kohësh nga varfëria dhe emigracioni.

Së fundmi Spaçi si model i mirë i trajtimit të kësaj trashëgimie specifike do të formësonte një përfaqje dhe një përvojë bashkëkohore të revitalizimit të vendeve të persekutimit, duke shpresuar që pas Spaçit t'u vijë rradha dhe Qafë-Barit, dhe Bënçës, e shumë vendeve të tjerë të ndërgjegjes.

Fig. 1: The discussion about Communist-era heritage today.

Fig. 1: Diskutime mbi trajtimin e trashëgiminë komuniste sot.

The Dialogues for Spaç project

In 2014, Cultural Heritage without Borders (CHwB) began implementation of the project “Sharing Stories, Shaping the Future: Dialogues for Spaç”, with the support of the International Coalition of Sites of Conscience.

This project included a series of three workshops, which were held successfully over the course of the year:

- Workshop I, held June 12 – 14, 2014 in Mirdita, aimed to deepen our knowledge about Spaç and familiarize all of the participants about the primary issues and understandings surrounding the site.
- Workshop II, held October 30 – November 1, 2014 in Shkodra, was built around values, various case studies and primary objectives, which should guide the creation of a museum at the former prison.
- Workshop III, held December 18 – 20, 2014 in Gjirokastra, concluded the whole process with the an attractive and qualitative action plan, intended to bring to life the proposals and thoughts expressed during the project activities.

An essential part of this project is the creation of a common space for dialogue among individual and institutional voices. Each has its own history; its own experiences related to Spaç; its own point of view on

Projekti i Dialogjeve për Spaçin

Gjatë vitit 2014, CHwB ka filluar zbatimin e projektit “Shkëmbejmë Përvojat, Formësojmë të Ardhmen: Dialogjet për Spaçin”, me mbështetjen e International Coalition of Sites of Conscience.

Projekti synonte organizimin e një serie prej 3 punëtorish, të mbajtura me sukses gjatë vitit:

- Punëtorja I, e mbajtur më datat 12-14 Qershor 2014 në Mirditë, kishte si synim thellimin e njohurive për Spaçin dhe familjarizimin e të gjithë pjesëmarrësve me problematikat dhe kuptimet kryesore të Spaçit.
- Punëtorja II, e mbajtur në datat 30 Tetor – 1 Nëntor 2014 në Shkodër, u ndërtua rreth vlerave, shembujve të ndryshëm dhe objektivat kryesorë që duhet të prijnë kthimin në muze të ish-burgut të Spaçit.
- Punëtorja III, e mbajtur në datat 18 – 20 Dhjetor 2014 në Gjirokastrë, kishte për synim kurorëzimin e procesit me përgatitjen një plan-veprimi konkret, cilësor dhe ndjellës për ti dhënë jetë propozimeve dhe mendimeve të shprehura gjatë gjithë procesit.

Pjesëthelbësore e këtij projekti është krijimi i një hapësire të përbashkët për dialog mes zërave institucionalë dhe individualë që kanë historitë, përvojat e tyre në lidhje me Spaçin, pikëpamjet e tyre - jo domosdoshmërisht të njëjta – mbi kuptimin dhe vlerat e këtij vendi simbol të

the meaning and value of this site that symbolizes the repressive Communist system and, therefore, different expectations about its future.

sistemit represiv Komunist, e për rrjedhojë, pritshtëri të ndryshme për të ardhmen e tij.

The chart below outlines the main steps in the project:

Skema e projektit (më poshtë) përmbledh hapat kryesorë të projektit:

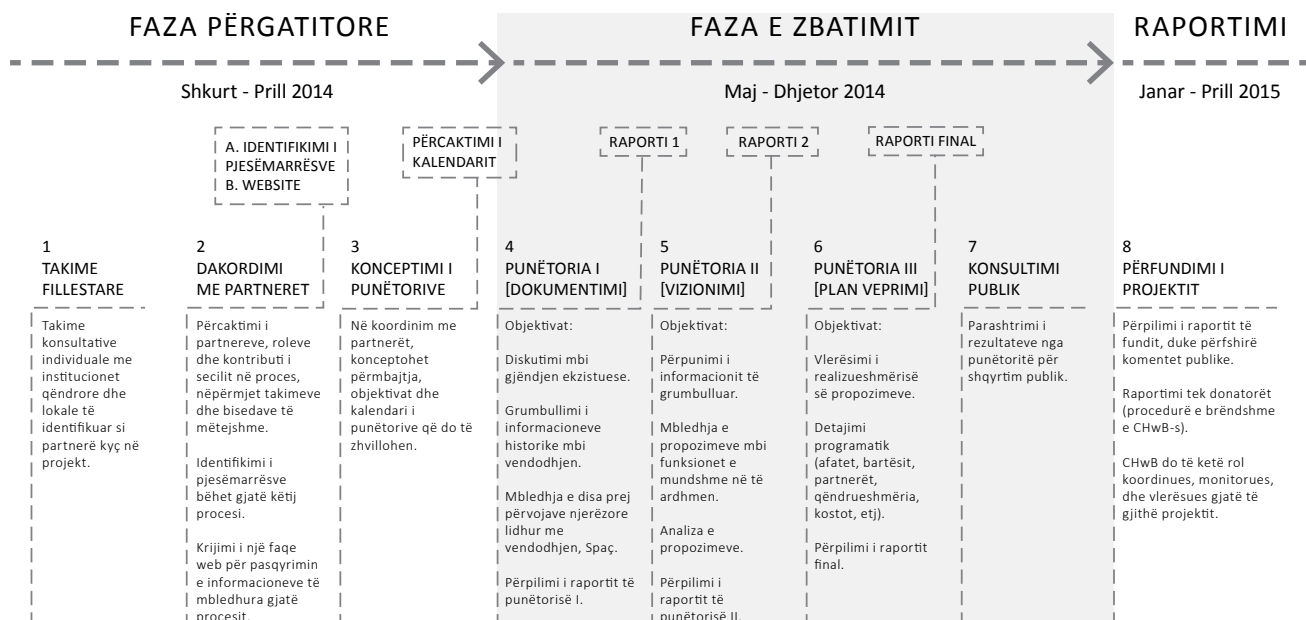

Fig. 2: Skema e projektit

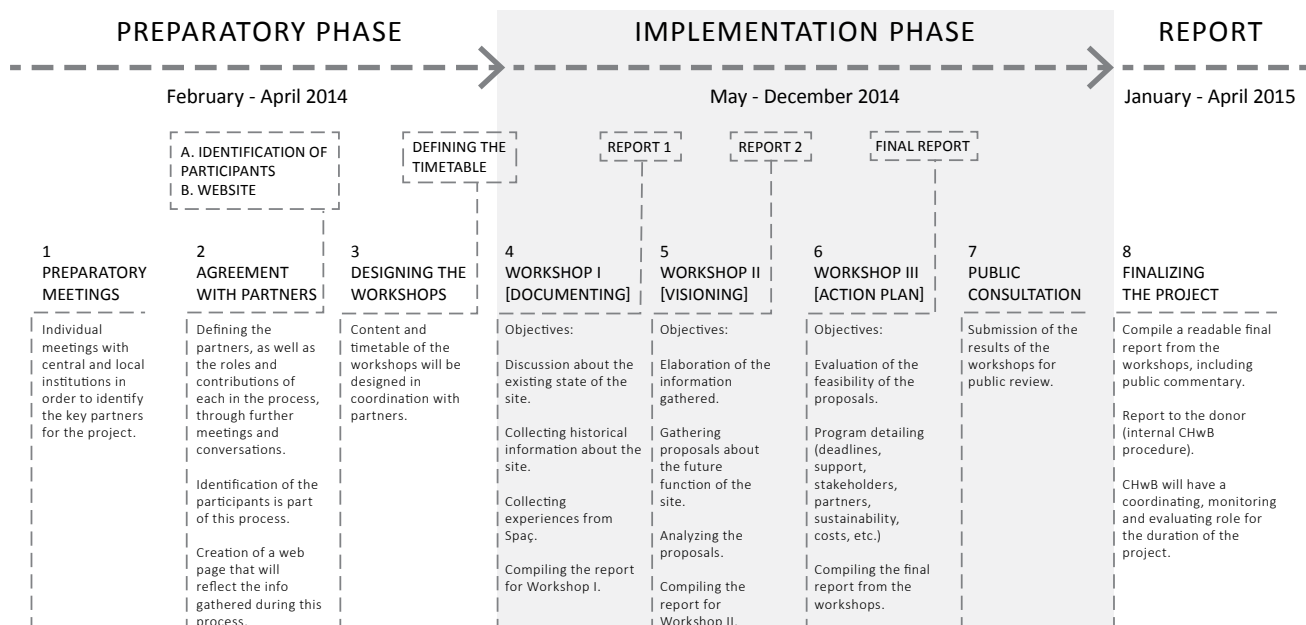

Fig. 3: Project scheme

Workshop III objectives

After workshop I, which was focused on creating/reinforcing a base of knowledge on Spaç and getting to know its main issues, and workshop II where clear objectives were defined for the site, the main goal of workshop III was the compilation of an action plan for Spaç. The common work of the participants was to break down the 3 defined objectives into concrete actions. Those present split into 3 working groups (one for each objective), based on each person's professional profile or related to the institution they represent, in order to be able to discuss proposals from different professional, personal or institutional points of view. The content of the action plan table was compiled and then discussed with everyone during a common session. At the end of the workshop, the results were completed and integrated by CHwB in accordance with the workshop discussions.

Objektivat e punëtorisë III

Pas punëtorisë I që ishte e fokusuar në krijimin/forcimin e një bagazhi njohurish për Spaçin dhe njohjen me problematikat e tij kryesore, dhe punëtorisë II ku u përcaktuan objektiva të qarta për muzealizimin e tij, hartimi i planit të veprimit ishte qëllimi kryesor i punëtorisë III. Puna e përbashkët konsistoi në zbërthimin e tre objektivave të përcaktuar në aksione konkrete nga pjesëmarrësit. Ata u ndanë në tre grupe sipas objektivave, duke u bazuar në profilin e tyre apo sipas institucionit që përfaqësojnë, për të mundësuar kështu diskutimin e propozimeve nga këndvështrime të ndryshme personale, profesionale apo institucionale.

Përmbajtja e tabelës së planit të veprimit u përpilua dhe më pas u diskutua nga të gjithë grupet në një sesion të përbashkët. Pas përfundimit të punëtorisë, rezultatet u plotësuan dhe u harmonizuan nga CHwB në përputhje me diskutimet e zhvilluara gjatë punëtorisë.

Fig. 4: Within the abandoned, almost-destroyed space of the former prison camp at Bënça, near Tepelena.

Fig. 4: Në brendësi të hapësirës së braktisur dhe pothuajse të rrënuar të ish-burgut të Bënçës, afër Tepelenës.

WORKSHOP AGENDA

AXHENDA E REALIZUAR

DAY 1 | THURSDAY, DECEMBER 18

- 08:00 Participants from Shkodra, Reps and Tirana meet and depart for Gjirokastra
- 12:30 Arrival and accommodation in Gjirokastra
- 13:00 Lunch
- 14:00 **Group visit:** Nuclear defense tunnel and '7 windows' prison in the castle
- 19:00 Dinner

DAY 2 | FRIDAY, DECEMBER 19

- 09:00 Welcome, goals and methodology for workshop III
- Presentation and joint discussion:** Current situation with Communist-era heritage
- 10:30 Coffee break
- 11:00 **Presentation:** Methodology for filling out the Action Plan
- Group work:** Filling out the Action Plan
- 12:30 Lunch
- 14:00 **Group work:** Filling out the Action Plan
- 15:30 Coffee break

DITA 1 | E ENJTE, 18 DHJETOR

- 08:00 Grumbullimi i pjesëmarrësve nga Shkodra, Repsi dhe Tirana; nisja për në Gjirokastrë
- 12:30 Mbërritja dhe akomodimi në Gjirokastrë
- 13:00 Dreka
- 14:00 **Vizitë në grup:** Tuneli antibërthamor dhe burgu i '7 penxhereve' në kala
- 19:00 Darka

DITA 2 | E PREMTE, 19 DHJETOR

- 09:00 Mirëseardhja, qëllimi dhe metodologjia e punëtorisë III
- Prezantim dhe diskutim i përbashkët:** Aktualiteti i trashëgimisë së periudhës së komunizmit
- 10:30 Pushim për kafe
- 11:00 **Prezantim:** Metodologjia e hartimit të Plan-veprimit
- Punë në grup:** Përpilimi i Plan-veprimit
- 12:30 Dreka
- 14:00 **Punë në grup:** Përpilimi i Plan-veprimit
- 15:30 Pushim për kafe

- 16:00 Presentation and joint discussion about the Action Plan
- 17:00 Evaluation of the workshop by participants
- 20:00 Dinner

DAY 3 | SATURDAY, DECEMBER 20

- 09:00 Departure for a visit to cultural heritage sites around Gjirokastra
- Departure for Tirana
- Lunch

- 16:00 Prezantim dhe diskutim i përbashkët i Plan-veprimit
- 17:00 Vlerësimi i punëtorisë nga pjesëmarrësit
- 20:00 Darka

DITA 3 | E SHTUNË, 20 DHJETOR

- 09:00 Nisja për vizitën e organizuar në vendet e trashëgimisë kulturore të Gjirokastrës
- Nisja për në Tiranë
- Dreka

Fig. 5: Inside the anti-nuclear tunnel of Gjirokastra, exploring the few remained objects.

Fig. 5: Në brendësi të tunelit anti-bërthamor të Gjirokastrës duke eksploruar objektet e pakta të mbetura.

LIST OF PARTICIPANTS

LISTA E PJESEMARRRESVE

NR.	NAME EMËR	INSTITUTION / ORGANIZATION	INSTITUCIONI / ORGANIZATA
1.	Gjetë Gjoni	Spaç prison caretaker, local resident	Kujdestar i burgut të Spaçit, Banor vendas
2.	Bilal Kola	Institute for the Integration of the Former Politically Persecuted, Director	Instituti për Integrimin e ish-të Përndjekurve Politikë, Drejtor
3.	Marsela Karpuzi	Ministry of Urban Development and Tourism; Directorate of Territorial Control, Standards and Anti-Corruption; Sector for Control of Urban and Tourist Zones and Implementation of Priorities; Sector Head	Ministria e Zhvillimit Urban dhe Turizmit; Drejtoria e Kontrollit të Territorit, Standarteve dhe Antikorrupsionit; Sektori i Kontrollit të Zhvillimit Urban e Zonave Turistike dhe Jetësimin të Prioriteteve; Përgjegjëse
4.	Tea Çuni	Place of Witness and Memory – Shkodër; museological specialist	Vendi i Dëshmisë dhe Kujtesës – Shkodër; specialiste muzeologe
5.	Zenel Drangu	Former political prisoner in Spaç, Head of the Association of Former Politically Persecuted People, Shkodër branch	Ish i burgosur politik në Spaç; Kryetar i Shoqatës së ish të Përndjekurve Politikë, dega Shkodër
6.	Majk Mila	“Spaç Prison Museum” Association, staff	Shoqata “Muzeumi Burgu i Spaçit”, punonjës
7.	Vladimir Banushi	“Spaç Prison Museum” Association, Project Assistant	Shoqata “Muzeumi Burgu i Spaçit” Asistent Projekti
8.	Dafne Bajraktari	University of Tirana, Faculty of History & Philology, Journalism Dept., Student	UT, Fakulteti i Historisë dhe i Filologjisë, Dpt i Gazetarisë, Studente
9.	Nedina Dajko	University of Tirana, Faculty of History & Philology, Journalism Dept., Student	UT, Fakulteti i Historisë dhe i Filologjisë, Dpt i Gazetarisë, Studente
10.	Magdalena Margariti	Regional Directorate of National Culture– Gjirokastra, Specialist	Drejtoria Rajonale e Kulturës Kombëtare Gjirokastrë, Specialiste
11.	Genc Bejleri	Ministry of Culture, Directorate of Cultural Heritage, Sector Head	Ministria e Kulturës, Drejtoria e Trashëgimisë Kulturore, Përgjegjës sektori

12.	Matthias Bickert	Cultural Heritage without Borders (CHwB), Program Coordinator	Trashëgimia Kulturore pa Kufij (CHwB), Koordinator programi
13.	Nedi Petri	Cultural Heritage without Borders (CHwB), Project Assistant	Trashëgimia Kulturore pa Kufij (CHwB), Asistent projekti
14.	Mirian Bllaci	Cultural Heritage without Borders (CHwB), Project Manager	Trashëgimia Kulturore pa Kufij (CHwB), Menaxher projekti

Also present during part of the working sessions were:

Të pranishëm gjatë sesioneve të punës ishin dhe:

15.	Arjan Aurazi	Ministry of Culture, Sector Head	Ministria e Kulturës, Përgjegjës sektori
16.	Gëzim Halili	Ministry of Culture, Specialist	Ministria e Kulturës, Specialist
17.	Meri Kumbe	National Center for Folk Activities, Director	Qendra Kombëtare e Veprimtarisë Folklorike, Drejtoreshë

Fig. 6 & 7: Moments during the drafting of the action plan.

Fig. 6 & 7: Momente nga hartimi i plan-veprimit.

THE WORKING PROCESS PROCESI PUNES

The current situation with Communist-era heritage

The theoretical part of the workshop was launched the second day with a group discussion about the 2014 developments related to Communist-era built heritage in Albania. The discussion embraced aspects like: the concepts chosen for reuse some of the places of this heritage (through art, culture, commemorative activities, real or virtual spaces etc.); the relationship between center and periphery and the institutional actors; the communication about the activities; the relationship between authenticity and reconstruction or recreation of objects and the impact they have; the public perception of this kind of heritage; the experiences offered to the visitors based on the selected museum concepts; etc.

The different examples were seen through a critical filter, showing the positive and negative aspects of those initiatives, which remain useful experiences for the possible future 'musealization' of Spaç.

Action plan

The details reflected in the action plan table (pages 22-29) come from the previous knowledge and experience of the workshop participants and from their realistic assessment of the roles and responsibilities of each stakeholder. The proposals were developed with the intent of including those stakeholders not present at the workshop, in order to identify all the actors who could successfully implement each proposal.

In cases where an action is marked with more than one actor, it could be undertaken in cooperation, according to the institutional roles and competencies or strategies of each.

Aktualiteti i trashëgimisë së periudhës së komunizmit

Pjesa teorike e punëtorisë u çel ditën e dytë me një diskutim të përbashkët rreth zhvillimeve gjatë vitit 2014, në lidhje me trashëgiminë e ndërtuar të periudhës së komunizmit. Diskutimi përfshiu aspekte të tilla si: koncepti i përzgjedhur për ripërdorimin e disa prej vendeve të kësaj trashëgimie (përmes artit, kulturës, aktiviteteve përkujtimore, hapësirave reale ose virtuale etj.), marrëdhëniet qendër-periferi dhe ato ndërinstitucionale, komunikimi rreth aktiviteteve të propozuara, raporti mes autenticitetit dhe rikonstruksionit ose rikrijimit të objekteve dhe atmosferës që përçojnë, perceptimin nga opinioni publik i vendeve të kësaj trashëgimie, përvojat që u ofrohen vizitorëve në bazë të koncepteve të përzgjedhura të muzealizimit, etj.

Shembujt e ndryshëm u panë nëpërmjet një filtri kritik mbi aspektet pozitive dhe negative të këtyre nismave, të cilat ngelen përvoja të dobishme për mundësitë që ofron muzealizimi i ardhshëm i ish-burgut të Spaçit.

Plan-veprimi

Të dhënat e paraqitura në tabelën e planit të veprimit (faqe 14-21) vijnë nga përvojat dhe njohuritë e mëparshme të pjesëmarrësve dhe nga parashikimet e tyre realiste për rolet dhe përgjegjësitë e secilës palë të interesit. Propozimet dhe diskutimet janë zhvilluar në një frymë përfshirjeje dhe të palëve jo të pranishme në punëtori, duke u mbështetur në parimin e identifikimit të aktorëve që mund të ndërmarrin me sukses realizimin e çdo propozimi.

Në rastet kur në qelizat e tabelës është shënuar më shumë se një palë, veprimi mund të kryhet në bashkëpunim, sipas kompetencave dhe roleve institucionale apo strategjive dhe mundësive të secilës strukturë/institucion të identifikuar.

Part of the discussions for the action plan involved also defining the approximate costs for each possible action/activity/project. But, from these discussions it was decided that foreseeing costs in this phase would be not realistic. A more detailed cost analysis would be necessary case by case, for each initiative.

The action plan table is divided into six columns, which are respectively:

Action/Activity/Project

The description of actions to be undertaken for the realization of the pertinent objectives. Their formulation is done according the SMART criteria (specific, measurable, achievable, realistic, time bound) to be as operational as possible.

Initiator

The institution/entity/organization/person who undertakes the start of the proposed action/activity/project.

Implementor

The institution/entity/organization that ensures the successful implementation of the proposed initiative. This is about the actors that will ensure the good administration of the proposed initiative, while the professional responsibility should be defined case by case in further detail.

Supervisor

The institution/entity/organization that supervises the successful implementing of the initiative proposed. Supervising, in relation to this action plan includes public institutions as well as civil society.

Time frame

The time limits within which the proposals could be implemented; they could be: short term (1-3 years), mid term (4 – 6 years) and long term (> 6 years).

Funding sources

The different funding possibilities for the proposed initiatives, like for example, entity/state grants, national/foreign businesses or donors. This column is based on the previous experiences of the participants and further research from CHwB.

Pjesë e diskutimeve për plan-veprimin ishte dhe përcaktimi i kostove të përafërta për secilin aksion/aktivitet/projekt të mundshëm. Por u arrit në konkluzionin që në këtë fazë të detajimit, parashikimi i kostove do ishte larg realitetit. Shqyrtimi më i detajuar dhe rast pas rasti në të ardhmen mbetet i nevojshëm.

Tabela e planit të veprimit është e ndarë në 6 kolona, të cilat janë përkatësisht:

Aksioni/Aktiviteti/Projekti

Përshkrimi i veprimeve që duhen ndërmarrë për realizimin e objektivave përkatës. Formulimi i tyre bëhet sipas kriterit SMART (specifike, të matshëm, të arritshëm, të realizueshëm dhe të përcaktuar në kohë) për të qenë sa më operacionale.

Iniciuesi

Institucioni/struktura/organizata/individit që merr përsiper fillimin e aksionit/aktivitetit/projektit të propozuar.

Zbatuesi

Institucioni/struktura/organizata që do të sigurojë zbatimin/qëndrueshmërinë e nismës së propozuar. Këtu bëhet fjalë për aktorët që do të sigurojnë mirëadministrimin e nismës së propozuar, teksa përgjegjësia profesionale duhet të përcaktohet rast pas rasti dhe pas detajimit të mëtejshëm të secilës prej tyre.

Mbikqyrësi i zbatimit

Institucioni/struktura/organizata që monitoron zbatimin e suksesshëm të nismës së propozuar. Mbikqyrja, në kuptimin e këtij plan-veprimi përfshin qoftë vetë institucionet publike, qoftë shoqërinë civile.

Afati i realizimit

Caqet kohore benda së cilëve mund të realizohen propozimet, të ciltët mund të jenë: Afat Shkurtër (1-3 vjet), Afat Mesëm (4-6 vjet), Afat Gjatë (> 6 vjet).

Burimet e financimit

Mundësitë e ndryshme të financimit të nismave të propozuara, si për shëmbull ente/grante shtetërore, donatorë e biznese vëndase dhe/apo të huaja. Kjo kolonë është bazuar në eksperiencat paraprake të pjesëmarrësve dhe hulumtimet e mëtejshme të CHwB-së.

NJË PLAN-VEPRIM PËR SPAÇIN

Objektivi 1. Edukimi, interpretimi dhe përfshirja publike

- 1.1 Ngritje e ndërgjegjësimit dhe edukim i komunitetit në nivel kombëtar dhe ndërkombëtar rreth historisë së vuajtjeve dhe rezistencës së ish të burgosurve në Spaç.
- 1.2 Interpretim i vendit në mënyrë që çdo individ të kuptojë vlerën e Spaçit dhe të japë kontributin për ruajtjen dhe promovimin.
- 1.3 Bashkëpunim në shkallë të gjerë për të arritur përfshirjen dhe integrimin e ish të burgosurve dhe grupeve të përjashtuara.
- 1.4 Inkurajim për aktivizëm dhe përfshirje nga të gjithë vizitorët, veçanërisht brezat e rinj, drejt përmirësimit të shoqërisë.

Aksioni / Aktiviteti / Projekti	Iniciuesi	Zbatuesi	Mbikqyrësi i zbatimit	Afati i realizimit	Burimet e financimit
<p>1A. Përfshirja e historisë së ish-burgut të Spaçit në tekstet shkollore Trajtimi më i plotë i historisë së regjimit komunist në tekstet shkollore, duke nisur nga shkolla fillore. Një fokus të veçantë për vendet e persekutimit, prej të cilëve shembulli i Spaçit mund të trajtohet më gjerësisht.</p>	IIPP, OJF ¹	MAS, ASHSH	MAS	Afat shkurtër	MAS, KAS, FES, QSHRT
<p>1B. Organizimi sistematik i ekskursioneve shkollore në ish-burgun e Spaçit Në mbështetje të shtjellimit teorik të fenomenit të persekutimit politik në Shqipëri dhe për të ofruar përvojë të drejtpërdrejtë të vendeve të persekutimit, organizohen ekskursione në ish-burgun e Spaçit me shkollat e mesme.²</p>	IIPP, OJF	MAS, Muzeumi i Burgut të Spaçit (OJF)	MAS	Afat mesëm	MAS, Muzeumi i Burgut të Spaçit (OJF), MKS
<p>1C. Krijimi i një baze të dhënash dixhitale për ish-burgun e Spaçit Grumbullimi, përpunimi, dhe vënia në dispozicion për publikun dhe palët e interesit të një baze të dhënash ku të dokumentohet vazhdimisht kujtesa historike e ish burgut të Spaçit (intervista, ditare, piktura, foto, etj).</p>	IIPP, OJF, ISKK	OJF, ISKK	IIPP	Afat shkurtër	ISKK, KAS, HSS

¹ Për listën e plotë të akronimeve, shikoni faqjen 29..

² Ky sugjerim mbështetet dhe në rekomandimet e përgjithshme e përmajtura në "(post)Komunizmi në tekstet shkollore, Qendra Shqiptare e Rehabilitimit të Traumës dhe Torturës, 2007,f/17.f"

Aksioni / Aktiviteti / Projekti	Iniciuesi	Zbatuesi	Mbikqyrësi i zbatimit	Afati i realizimit	Burimet e financimit
<p>1D. Pajisja e ish-burgut të Spaçit me panele shpjeguese/interpretuese Panelet shpjeguese/interpretuese realizohen mbi bazën e dokumentacionit ekzistues dhe dëshmime të ish të burogosurve. Panelet shoqërojnë vizitorët në itineraret e ndryshme brenda e rreth ish-burgut të Spaçit.</p>	IIPP, OJF	ASHSH, OJF	ASHSH, MK, Komuna Orosh ³	Afat shkurtër	MK, Komuna Orosh, ICSC
<p>1E. Krijimi i një webfaqeje zyrtare të ish-burgut të Spaçit Webfaqja ndërtohet në përputhje dhe me bazën e të dhënave (pika 1c) dhe në gjuhë të ndryshme. Informacioni që përmban përdoret dhe për realizimin e broshurave, aplikacioneve për smartfone, etj në shërbim të njohjes së historisë së ish-burgut të Spaçit.</p>	MK, Struktura menaxhuese e muzeut të ardhshëm	OJF, ISKK	IIPP, MK	Afat mesëm	MMSR, MK, ICSC, LERDA, Fondacioni Vodafone
<p>1F. Realizimi një fushate ndërgjegjësimi për çështjen e ruatjes së ish-burgut të Spaçit Konceptimi dhe zbatimi i një strategjie të koordinuar komunikimi, informimi dhe përfshirjeje të publikut të gjerë përmes përdorimit të medimeve të ndryshme (TV, Radio, Shtypi online dhe i shkruar).</p>	OJF, IIPP	DGK-UT	IIPP, ISKK	Afat shkurtër	KAS, Ambasada Holandeze
<p>1G. Promovimi me qëllim përfshirjen e ish-burgut të Spaçit në itineraret/paketat turistike ekzistuese Lobimi i drejtpërdrejtë tek operatorët turistikë publikë/privatë për përfshirjen e ish-burgut të Spaçit në ofertat e tyre turistike. Ish-burgu i Spaçit paraqitet dhe si një pikënisje për vizita të mëtejshme në Mirditë.</p>	Muzeumi i Burgut të Spaçit (OJF), IIPP	AKT, MZHUT, ATA	MZHUT, MK	Afat mesëm	AKT, MZHUT, USAID, GIZ

³ Emërtimi i saktë i njësisë vendore do të jetë në përputhje me ndryshimet në kuadër të Reformës Administrative Territoriale gjatë viteve 2014-2015.

Aksioni / Aktiviteti / Projekti	Iniciuesi	Zbatuesi	Mbikqyrësi i zbatimit	Afati i realizimit	Burimet e financimit
<p>1H. Përcaktimi i një kalendari vjetor aktivitetesh publike që do të mbahen në ambjentet e ish-burgut të Spaçit</p> <p>Kalendari përcakton aktivitetet e ndryshme përkujtimore, edukativo-kulturore dhe artistike që zhvillohen në Spaç. Aktivitetet janë të lidhura me tematikat e persekutimit dhe qëndresës ndaj saj, demokracisë, të drejtat e njeriut, etj. Qëllimi i kalendarit është rritja e numrit të vizitorëve në Spaç dhe përreth.</p>	OJF, IIPP	Komuna Orosh, MK, ISKK	MK, IIPP	Afat shkurtër	MK, MMSR, IIKT
<p>1I. Trajnimi i ciceronëve për ish-burgun e Spaçit</p> <p>Zhvillimi i një programi trajnimi nga ekspertë për ciceronët që shoqërojnë individë, grupe të ndryshme në ish-burgun e Spaçit. Ciceronët do të jenë banorë vendas ose/dhe ish të burgosur të Spaçit.</p>	OJF, Komuna Orosh	OJF, ISKK	MZHUT, Komuna Orosh, IIPP	Afat shkurtër	MZHUT, AKT, ICSC
<p>1J. Realizimi i një publikimi për ish-burgun e Spaçit në gjininë e novelave grafike ⁴</p> <p>Publikimi i kushtohet njohjes së historisë së burgut të Spaçit nga të gjitha moshat, por veçanërisht nga të rinjtë, nëpërmjet teksteve të bashkëprodhuara me ish të dënuar politikë në Spaç dhe grafikave tërheqëse.</p>	CHwB, IIPP	CHwB, ISSK, OJF	IIPP, MK	Afat shkurtër	MK, Ambasada Suedeze / Franceze

⁴ Propozim i shtuar nga CHwB, pas përfundimit të punëtorisë.

Objektivi 2. Ndërtesat dhe infrastruktura

2.1. Rindërtim/konservim i ndërtesave ekzistuese (duke u përqëndruar fillimisht në pjesë të veçanta, si p.sh. kullat e vrojtimit, galerite e minierave) duke u bazuar në materiale e dokumenta të kohës.

2.2 Krijim i mundësive për rrugë alternative për hyrjen dhe përjetimin e ish burgut.

2.3 Ndërtim dhe përmirësim i vazhdueshëm i infrastrukturës dhe strukturave ndihmëse për të lehtësuar nevojat e vizitorëve in situ dhe në Reps.

Aksioni / Aktiviteti / Projekti	Iniciuesi	Zbatuesi	Mbikqyrësi i zbatimit	Afati i realizimit	Burimet e financimit
<p>2A. Rilevimi topografik dhe krijimi i hartës së plotë të ish-burgut të Spaçit</p> <p>Rilevimi i gjëndjes aktuale dhe dokumentimi grafik, fotografik duke u mbështetur në dokumenta ekzistuese. Kjo do të shërbejë për të kuptuar me mirë ndryshimin që ka pësuar ish - burgu dhe mundësitë që ka në këtë moment për përdorimin e hapësirave të mbetura.</p>	CHwB, Komuna Orosh	CHwB, Komuna Orosh	MK	Afat shkurtër	CHwB, MK, U Politeknik, U Epoka, U Polis, Komuna Orosh
<p>2B. Përgatitja e një maketi studimor/informues</p> <p>Një maket i gjendjes aktuale, shoqëruar me shpjegime e orientime, për gjithë zonën e ish-burgut do të ndërtohet për tu ekspozuar fillimisht në Muzeun Historik Kombëtar. Ky maket do të shërbejë për të kuptuar fizikisht terrenin, gjendjen dhe nevojat e ish-burgut nga publiku i gjerë.</p>	OJF	MK, ISKK	MK	Afat shkurtër	MK, OJF, MHK, U Politeknik, U Epoka, U Polis
<p>2C. Meremetim, stabilizim dhe ndriçim i rrugës Reps – Spaç</p> <p>Ndërhyrje stabilizuese të nevojshme në rrugën që çon nga dalja e rrugës kombëtare në ish-burgun e Spaçit, për të bërë të sigurtë transportin e vizitorëve. Nevojat parësore për rrugën janë: sigurimi nga rrëshqitjet e tokës, vendosja e barrierave anësore dhe krijimi i kanalizimit anësor për kullim.</p>	Komuna Orosh	Komuna Orosh	Komuna Orosh	Afat shkurtër	MZHUT– FZHR, FSHZH

Aksioni / Aktiviteti / Projekti	Iniciuesi	Zbatuesi	Mbikqyrësi i zbatimit	Afati i realizimit	Burimet e financimit
<p>2D. Izolim i tarracave dhe rregulim i sistemit drenazhues Për shmangien e degradimit të mëtejshëm të godinave që i kanë mbijetuar shkatërrimit është e nevojshme të kryhet izolimi i tarracave, ndërhyrje në sistemin të kullimit të ujit dhe drenazhimit.</p>	OJF, IMK	IMK	MK	Afat shkurtër	PCF, MK
<p>2E. Rindërtimi i disa elementeve të rëndësishëm të ish-burgut të Spaçit Bazuar në dëshmitë e ish të burgosurve dhe dokumenta (foto, përshkrime etj) do të bëhet rindërtimi i disa elementëve me domethënës të ish-burgut që janë shkatërruar, si psh: dera hyrëse, telat me gjëmba, një ose disa nga dhomat, kullat e vrojtimit (pikat e karakollit) etj, që do të ndihmojnë të kuptuarit dhe të përjetuarit të jetës në ish-burgun e Spaçit për vizitorët.</p>	OJF, IMK	OJF, IMK	MK, IMK	Afat mesëm	Ambasada Suedeze, AFCP
<p>2F. Krijimi i itinerarit bazë për vizitorët Hartimi dhe krijimi i një itinerari fillestar për vizitorët shkon paralel me rindërtimin e disa elementëve të përmendur në pikën 2E. Itinerari do të ndjekë pikat më me interes bazuar në dëshmitë e ish të burgosurve dhe në dokumentacionin ekzistues.</p>	OJF, IIPP	MK, OJF	MK	Afat mesëm	MK, GIZ
<p>2G. Pastrim i integruar me ndërhyrjet restauruese i godinave dhe territorit në ish-burgun e Spaçit Heqja e mbeturinave të ndryshme të shkaktuara nga shkatërrimi i godinave, aty ku është e nevojshme dhe e mundshme, nën mbikqyrjen e vazhdueshme të specialistëve restauratorë, në mënyrë që të mos humbin apo shkatërrohen materiale të vlefshme apo dëshmi që do të ndihmojnë në rindërtimin e objekteve apo ngjarjeve.</p>	Komuna Orosh, OJF	Komuna Orosh, MMSR	IMK, OJF	Afat shkurtër	MMSR, Komuna Orosh

Aksioni / Aktiviteti / Projekti	Iniciuesi	Zbatuesi	Mbikqyrësi i zbatimit	Afati i realizimit	Burimet e financimit
<p>2H. Krijimi i një pike informacioni Ndërtimi i një objekti me funksion informimin dhe orientimin e vizitorëve për në ish burgun e Spaçit që do të vendoset në dalje të rrugës kombëtare. Aty do të vendoset një pjesë e stafit (banorë vendas) që do ti shërbejë strukturës së re të muzeut ku do të blihen biletat, merret informacion paraprak për itineraret e ndryshme dhe transportin.</p>	OJF, Komuna Orosh	MZHUT, Komuna Orosh	MZHUT	Afat shkurtër	Komuna Orosh, MZHUT, GIZ
<p>2I. Krijimi i një itinerari për turizmin malor rreth Spaçit Duke vlerësuar veçantinë natyrore që ofron rruga që të çon në ish-burgun e Spaçit dhe zona përreth do të krijohet dhe një itinerar paralel alpin/natror për turistët që duan ta vizitojnë dhe pasuritë natyrore të shumta në zonë.</p>	Komuna Orosh	Komuna Orosh, shoqatat shqiptare për alpinizëm (OJF), IKU	MZHUT, MAS	Afat mesëm	GIZ, shoqatat shqiptare për alpinizëm (OJF), IKU
<p>2J. Identifikimi i itinerareve alternative turistike Vendodhja e ish-burgut ofron mundësi të ndryshme vizitueshmërie si p.sh. në galeritë e minierave. Një prej mundësive për ta vizituar atë është një tunel që lidh me galeritë që ndodhen brenda dhe përreth ish-burgut. Për këtë qëllim do të kryhet një studim paraprak.</p>	Komuna Orosh	MZHUT, IMK	MK, IA	Afat shkurtër	MZHUT, Komuna Orosh
<p>2K. Përcaktimi i termave të referencës dhe organizimi i një konkursi projektimi për ish-burgun e Spaçit Shpallja e konkursit për restaurimin dhe muzealizimin bëhet pas realizimit të një studimi të hollësishëm (pika 3B) dhe përcaktimit të termave të referencës.</p>	MK, IIPP	MK, IMK	MK, IIPP	Afat shkurtër	MK

Objektivi 3. Korniza ligjore, menaxhimi dhe përfaqset strategjike

3.1 Themelimi i një institucioni muze i nivelit më të lartë kombëtar, një Muze Kombëtar i Kujtesës – Spaç (MKKS).

3.2. Vendosja e rregullave ligjore të qarta përsa i përket krijimit, strukturimit dhe menaxhimit të MKKS.

3.3 Integrimi i MKKS në rrjetet dhe itineraret/vendet ndërkombëtare të kujtesës.

3.4 MKKS në rolin e një modeli në Shqipëri dhe në rajon për praktika përfshirëse dhe debate mbi çështje bashkëkohore dhe shumë të diskutuara.

3.5 MKKS shërben si një motor zhvillimi ekonomik, kulturor dhe shoqëror për Mirditën.

Aksioni / Aktiviteti / Projekti	Iniciuesi	Zbatuesi	Mbikqyrësi i zbatimit	Afati i realizimit	Burimet e financimit
<p>3A. Rinisja e procedurave administrative për muzealizimin e ish burgut të Spaçit Kërkesa dërgohet nga grupet e interesuara (IIPP, Komuna Orosh) drejtuar Ministrive të linjës për rifillim in e proceduarave për muzealizimin e ish-burgut të Spaçit.</p>	IIPP, Komuna Orosh	MK, MMSR	IIPP, MK, MMSR	Afat shkurtër	IIPP
<p>3B. Realizimi i një studimi fizibiliteti për kthimin e ish burgut të Spaçit në muze kombëtar Realizimi i një studimi gjithëpërfshirës të situatës sot, kontekstit ligjor/strategjik, të dhënave të përditësuara, çështjeve kryesore, mbi bazën e të cilave hartohen termat e referencës për restaurimin dhe muzealizimin e ish-burgut të Spaçit (pika 2K).</p>	IIPP, Komuna Orosh, MK	CHwB, IMK	IIPP, MK	Afat shkurtër	MK, ICSC, LERDA
<p>3C. Organizimi i një konference donatorësh për ngritje fondesh Konferenca donatorëve bën së bashku individë, struktura, institucione publike apo private, vendas apo të huaj. Konferenca ka për qëllim sigurimin e fondeve dhe mbështjetjes së nevojshme për restaurimin dhe muzealizimin e Spaçit.</p>	CHwB, IIPP	CHwB, MK, MMSR	MK, MMSR	Afat shkurtër	CHwB

Aksioni / Aktiviteti / Projekti	Iniciuesi	Zbatuesi	Mbikqyrësi i zbatimit	Afati i realizimit	Burimet e financimit
<p>3D. Institucionalizimi i një rrjeti kombëtar të vendeve të kujtesës Ish-burgu i Spaçit, së bashku me vënde të tjera të persekutimit në vend do të funksionojnë në llogjikë rrjeti të institucionalizuar dhe që ofron mundësi vizitash dhe zhvillimi aktivitetesh përkujtimore, edukativo-kulturore, etj.</p>	IIPP, ISSK, CHwB	IIPP, ISSK, CHwB	MK, MZHUT, MM, MD	Afat gjatë	MMSR, MK
<p>3E. Përfshirja e ish-burgut të Spaçit në rrjetet ndërkombëtare të vendeve të kujtesës Përfshirja e ish-burgut të Spaçit në rrjetet ndërkombëtare ekzistuese të vendeve të kujtesës promovon rëndësinë e Spaçit dhe jashtë Shqipërisë, ofron mundësi shkëmbimi përvojash dhe mbështetjeje ndërkombëtare.</p>	IIPP, ISSK, CHwB	IIPP, ISSK, CHwB	OJF, MK, MMSR	Afat shkurtër	ICSC, ENRS
<p>3F. Krijimi i një brendi tërheqës për ish-burgun e Spaçit Brendimi, më shumë se sa një logo, është karakteri dhe bërthama e vlerave mbi të cilat mbështetet muzeu i ardhshëm. Ai pasqyrohet në tërë veprimtarinë e tij, nga përvoja që i serviret vizitorëve, tek ngritja e ekspozitave, tek suportet e ndryshme të marketing/komunikimit.</p>	Struktura menaxhuese e muzeut të ardhshëm	MZHUT, MK, CHwB	MZHUT, MK	Afat mesëm	MZHUT, SNF
<p>3G. Vënia nën mbrojtje ligjore të vendeve të tjera të persekutimit në Shqipëri Ndërtimi i një kuadri ligjor të përshtatshëm për mbrojtjen me ligj të vendeve të persekutimit (burgje, kampe pune, etj.) dhe promovimit të vlerave të tyre.</p>	IIPP	MK	MK, MZHUT	Afat shkurtër	MK

AN ACTION PLAN FOR SPAÇ

Objective 1. Education, interpretation and public engagement

1.1 Raise awareness and educate the national and international community about the history of suffering and resistance of the former prisoners at Spaç.

1.2 Interpret the site so that each individual understands the value of Spaç and contributes to its preservation and promotion.

1.3 Cooperate widely to achieve inclusion and integration of former prisoners and marginalized groups.

1.4. Encourage activism and social engagement from all visitors, especially the young generations, towards the betterment of society.

Action / Activity / Project	Initiator	Implementor	Supervisor	Time Frame	Funding Sources
<p>1A. Inclusion of the history of Spaç prison in school texts A fuller treatment of the history of the Communist regime in school texts, beginning in primary school. A special focus on places of persecution, of which the example of Spaç would be dealt with widely.</p>	IIPP, NGO ¹	MAS, ASHSH	MAS	Short term	MAS, KAS, FES, ARCT
<p>1B. Systematic organization of school trips to Spaç prison Organize high school excursions to the former Spaç prison, in order to build on students' classroom studies of political persecution in Albania and to offer direct experiences with places of persecution.²</p>	IIPP, NGO	MAS, Spaç Prison Museum (NGO)	MAS	Short term	MAS, Spaç Prison Museum (NGO), MKS
<p>1C. Creation of a digital database for Spaç prison Collect and process a digital database, where the historical memory of Spaç prison (interviews, journals, paintings, photos, etc.) would be continually documented and make it available to the public and interested stakeholders.</p>	IIPP, NGO, ISKK	NGO, ISKK	IIPP	Short term	ISKK, KAS, HSS

¹ For the full list of acronyms, see page 29.

² This suggestion is also supported by the general recommendations mentioned in "(post)Communism in school texts, Albanian Rehabilitation Center for Trauma and Torture, 2007,f/17.f"

Action / Activity / Project	Initiator	Implementor	Supervisor	Time Frame	Funding Sources
<p>1D. Installation of explanatory/interpretive panels at Spaç Prison Produce explanatory/interpretive panels based on existing documentation and the testimony of former prisoners. The panels would guide visitors on different itineraries inside and around the former prison.</p>	IIPP, NGO	ASHSH, NGO	ASHSH, MK, Komuna Orosh ³	Short term	MK, Komuna Orosh, ICSC
<p>1E. Creation of an official website for Spaç prison Build a website in accordance with and based on the information available (point 1c) and in different languages. The information it contains would be used to produce brochures, smartphone applications, etc, in service of informing people about the history of Spaç prison.</p>	MK, Future museum's mgmt structure	NGO, ISKK	IIPP, MK	Mid term	MMSR, MK, ICSC, LERDA, Vodafone Foundation
<p>1F. Conducting an awareness campaign about saving Spaç prison Conceive and implement a broad, coordinated communication/information/public engagement strategy, using various media (TV, radio, online and printed press).</p>	NGO, IIPP	DGK-UT	IIPP, ISKK	Short term	KAS, Dutch Embassy
<p>1G. Lobbying for the inclusion of Spaç prison in existing tourist itineraries/packages Lobby public and private tourism operators directly for the inclusion of Spaç prison in their tourism offers. Spaç prison also represents a starting-off point for wider visits in the Mirdita region.</p>	Spaç Prison Museum (NGO), IIPP	AKT, MZHUT, ATA	MZHUT, MK	Mid term	AKT, MZHUT, USAID, GIZ

³ The exact name of the local entity will be determined in accordance with the Administrative Territorial Reform of 2014-2015.

Action / Activity / Project	Initiator	Implementor	Supervisor	Time Frame	Funding Sources
<p>1H. Setting up an annual calendar of public activities that would take place at Spaç prison</p> <p>The calendar would specify various memorial, cultural/educational and artistic activities that would take place at Spaç. The activities are linked to themes of persecution and resistance, democracy, human rights, etc. The goal of the calendar is to increase the number of visitors to Spaç and the surrounding area.</p>	NGO, IIPP	Komuna Orosh, MK, ISKK	MK, IIPP	Short term	MK, MMSR, IIKT
<p>1I. Training of guides for Spaç prison</p> <p>Experts develop a training program for guides that would accompany individuals and groups at Spaç prison. Guides would be local residents and/or former Spaç prisoners.</p>	NGO, Komuna Orosh	NGO, ISKK	MZHUT, Komuna Orosh, IIPP	Short term	MZHUT, AKT, ICSC
<p>1J. Publish a graphic novel about Spaç prison ⁴</p> <p>The publication would be devoted telling the story of Spaç prison for all ages, but especially for youth, through an engaging narrative produced together with former political prisoners at Spaç and attractive visual art.</p>	CHwB, IIPP	CHwB, ISSK, NGO	IIPP, MK	Short term	MK, Swedish / French Embassies

⁴ Proposal added by CHwB after the end of the workshop.

Objective 2. Buildings and infrastructure

2.1. Reconstruct/conservate existing buildings (focusing interventions on special parts, e.g. the watchtowers, the mine galleries) based on reference materials from the time.

2.2 Create possibilities for alternative routes to access and experience the prison.

2.3 Continually build and improve upon infrastructure and support structures to facilitate the needs of visitors on site and in Reps.

Action / Activity / Project	Initiator	Implementor	Supervisor	Time Frame	Funding Sources
<p>2A. Topographic survey and creating a full map of Spaç prison Survey of the current state and graphic and photographic documentation, supported by existing documents. This will serve to better understand the changes that have happened to the former prison and also the possibilities that it has in this moment to make use of the remaining spaces.</p>	CHwB, Komuna Orosh	CHwB, Komuna Orosh	MK	Short term	CHwB, MK, U Polytechnic, U Epoka, U Polis, Komuna Orosh
<p>2B. Preparation of a research/informational model Build a model of the current site, with explanations, for the whole area of the former prison, to be exhibited at the National History Museum. This model will serve to understand the terrain, the current conditions and the needs of the former prison from the wider public.</p>	NGO	MK, ISKK	MK	Short term	MK, OJF, NHM, U Polytechnic, U Epoka, U Polis
<p>2C. Repairs, stabilization and lighting on the Reps – Spaç road Necessary stabilization interventions on the road that leads from the national highway to Spaç prison, in order to ensure safe travels for visitors. The main needs for the road are: protection against landslides, guard rails, lighting and water drainage.</p>	Komuna Orosh	Komuna Orosh	Komuna Orosh	Short term	MZHUT– FZHR, ADF

Action / Activity / Project	Initiator	Implementor	Supervisor	Time Frame	Funding Sources
<p>2D. Hydro insulation of terraces and fixing of the drainage system To avoid further destruction of the buildings that have survived destruction, it is necessary to protect the terraces against erosion, as well as create a better drainage system.</p>	NGO, IMK	IMK	MK	Short term	PCF, MK
<p>2E. Reconstruction of some important elements of Spaç prison Based on the testimonies of former prisoners and documents (photos, descriptions, etc), reconstruct some meaningful elements of the former prison that have been destroyed, such as: the main entrance gate, barbed wire fencing, one or several rooms, watchtowers, etc, which will help visitors understand and experience what life was like at the former prison.</p>	NGO, IMK	NGO, IMK	MK, IMK	Mid term	Swedish Embassy, AFCP
<p>2F. Creation of a main itinerary for visitors Drafting and creating a first itinerary for visitors goes in parallel with the reconstruction of some of the elements mentioned in point 2E. The itinerary would follow the most important points based on the testimonies of former prisoners and existing documentation.</p>	NGO, IIPP	MK, NGO	MK	Mid term	MK, GIZ
<p>2G. Selected cleaning of buildings and spaces of Spaç prison, integrated with restoration interventions Removal of waste caused by the destruction of the buildings, where it is necessary and possible, under continuous supervision of restoration specialists, in such a way that there is no loss or destruction of valuable materials that would help in the reconstruction of buildings, objects or events.</p>	Komuna Orosh, NGO	Komuna Orosh, MMSR	IMK, NGO	Short term	MMSR, Komuna Orosh

Action / Activity / Project	Initiator	Implementor	Supervisor	Time Frame	Funding Sources
<p>2H. Creation of an information point Construct a space where visitors can find information about Spaç prison, located near the exit from the national highway. Part of the staff (local residents) would be placed there, in order to serve the new museum by selling tickets and providing information about different itineraries and transportation.</p>	NGO, Komuna Orosh	MZHUT, Komuna Orosh	MZHUT	Short term	Komuna Orosh, MZHUT, GIZ
<p>2I. Creation of an itinerary for alpine tourism around Spaç Recognizing the special natural environment that surrounds Spaç prison, create a parallel alpine/nature itinerary for tourists who want to explore the natural resources of the zone.</p>	Komuna Orosh	Komuna Orosh, Albanian alpine associations (NGO), IKU	MZHUT, MAS	Mid term	GIZ, Albanian alpine associations (NGO), IKU
<p>2J. Identifying alternative tourist itineraries The location of the former prison offers various possibilities for visitor itineraries, such as the mine galleries. One of the possibilities is to visit the tunnel that connects the mine galleries to the central prison area. For this reason, more preliminary research is needed.</p>	Komuna Orosh	MZHUT, IMK	MK, IA	Short term	MZHUT, Komuna Orosh
<p>2K. Defining the terms of reference and organizing a design competition for Spaç prison Launch a contest for the restoration and musealization work that would be done after the completion of a detailed study (point 3B) and drafting of the terms of reference for the site.</p>	MK, IIPP	MK, IMK	MK, IIPP	Short term	MK

Objective 3. Legal framework, management and strategic approaches

3.1 Found a museum institution on the highest national level, a National Museum of Memory – Spaç (NMMS).

3.2. Establish clear legal regulations regarding the creation, structure and management of NMMS.

3.3 Integrate NMMS into international networks and itineraries/sites of remembrance.

3.4 NMMS serves as a model in Albania and the region for inclusive practices and debates on the most relevant contemporary issues.

3.5 NMMS serves as an engine of economic, cultural and social development for Mirdita.

Action / Activity / Project	Initiator	Implementor	Supervisor	Time Frame	Funding Sources
<p>3A. Restart of administration procedures for the musealization of Spaç prison</p> <p>Stakeholders (IIPP, Komuna Orosh) send a request to the responsible government ministries to restart the procedure for turning Spaç prison into a museum.</p>	IIPP, Komuna Orosh	MK, MMSR	IIPP, MK, MMSR	Short term	IIPP
<p>3B. Completion of a feasibility study for turning Spaç prison into a national museum institution</p> <p>Completion of an all-inclusive study on the current situation, legal/strategic context, updated details, primary issues, on the basis of which are drafted the terms of reference for the restoration and musealization of Spaç prison (point 2k).</p>	IIPP, Komuna Orosh, MK	CHwB, IMK	IIPP, MK	Short term	MK, ICSC, LERDA
<p>3C. Organization of a donors' conference for fundraising</p> <p>The donors' conference brings together individuals, institutions and other entities—public and private, local and foreign. The goal of the conference is to secure the funds and support needed for the restoration and musealization of Spaç.</p>	CHwB, IIPP	CHwB, MK, MMSR	MK, MMSR	Short term	CHwB

Action / Activity / Project	Initiator	Implementor	Supervisor	Time Frame	Funding Sources
<p>3D. Founding of a national network of sites of memory Spaç prison, together with other sites of persecution in the country, would function as an institutionalized network that also offers visits and develops cultural/educational, remembrance activities, etc.</p>	IIPP, ISSK, CHwB	IIPP, ISSK, CHwB	MK, MZHUT, MM, MD	Long term	MMSR, MK
<p>3E. Inclusion of Spaç prison in international networks of sites of memory The inclusion of Spaç prison in existing international networks of sites of memory promotes its importance even outside of Albania. It offers possibilities for the exchange of experiences and international support.</p>	IIPP, ISSK, CHwB	IIPP, ISSK, CHwB	NGO, MK, MMSR	Short term	ICSC, ENRS
<p>3F. Creation of an attractive “branding” for Spaç prison Branding, more than just a logo, is the character and core set of values on which the future museum is based. It is reflected in all of its activities, from the visitor’s experience to the creation of exhibitions to marketing and communication.</p>	Future museum’s mgmt structure	MZHUT, MK, CHwB	MZHUT, MK	Mid term	MZHUT, SNF
<p>3G. Placing other sites of persecution in Albania under legal protection Construct an appropriate legal framework for the protection of sites of persecution (prisons, labor camps, etc) and the promotion of their value.</p>	IIPP	MK	MK, MZHUT	Short term	MK

List of acronyms used in the table

ADF	Albanian Development Fund (ADF)
AFCP	Ambassador's Fund for Cultural Preservation, USA
AKT	National Tourism Agency
ARCT	Albanian Rehabilitation Center for Trauma and Torture
ASHSH	Academy of Sciences of Albania
ATA	Albanian Tourism Association
CHwB	Cultural Heritage without Borders
DGK-UT	Department of Journalism and Communication – University of Tirana
ENRS	European Network of Remembrance and Solidarity
FES	Friedrich Ebert Foundation, Albania office
FZHR	Regional Development Fund
GIZ	German Enterprise for International Cooperation
HSS	Hanns Seidel Foundation
ICSC	International Coalition of Sites of Conscience
IIKT	Italian Institute of Culture in Tirana
IIPP	Institute for the Integration of Former Politically Persecuted People
IKU	Institute of Urban Research
IMK	Institute of Monuments of Culture
ISKK	Institute for the Study of Crimes and Consequences of Communism
KAS	Konrad Adenauer Foundation, Albania office
LERDA	Lezha Regional Development Agency
MAS	Ministry of Education and Sports
MD	Ministry of Justice
MK	Ministry of Culture
MKS	Maximilian Kolbe Foundation
MM	Ministry of Defense
MMSR	Ministry of Social Welfare and Youth
NHM	National History Museum
NGO	Organizations of former politically persecuted people and/or those specialized in issues related to political persecution
SNF	Stavros Niarchos Foundation

Lista e akronimeve të përdorura në tabelë

AFCP	Fondi i Ambasadorit për Ruajtjen e Trashëgimisë Kulturore, SHBA
AKT	Agjensia Kombëtare e Turizmit
ASHSH	Akademia e Shkencave e Shqipërisë
ATA	Shoqata Shqiptare e Turizmit
CHwB	Trashëgimia Kulturore pa Kufij
DGK-UT	Departamenti i Gazetarisë dhe Komunikimit – Universiteti i Tiranës
ENRS	Rrjeti Evropian i Kujtesës dhe Solidaritetit
FES	Fondacioni Friedrich Ebert, zyra për Shqipërinë
FSHZH	Fondi Shqiptar i Zhvillimit
FZHR	Fondi i Zhvillimit të Rajoneve
GIZ	Shoqata Gjermane për Bashkëpunim Ndërkombëtar
HSS	Fondacioni Hanns Seidel
ICSC	Koalicioni Ndërkombëtar i Vendeve të Ndërgjegjës
IIKT	Instituti Italian i Kulturës në Tiranë
IIPP	Instituti i Integritetit të Ish të Përndjekurve Politikë
IKU	Instituti i Kërkimeve Urbane
IMK	Instituti i Monumenteve të Kulturës
ISKK	Instituti i Studimeve për Krimet dhe Pasojat e Komunizmit
KAS	Fondacioni Konrad Adenauer, zyra për Shqipërinë
LERDA	Agjensia e Zhvillimit Rajonal në Lezhë
MAS	Ministria e Arsimit dhe Sportit
MD	Ministria e Drejtësisë
MHK	Muzeu Historik Kombëtar
MK	Ministria e Kulturës
MKS	Fondacioni Maximilian Kolbe
MM	Ministria e Mbrojtjes
MMSR	Ministria e Mirëqënies Sociale dhe Rinisë
OJF	Organizatrat Jofitimprurëse të ish të përndjekurve politikë dhe/ose të specializuara në çështjet e përndjekjes politike
QSHRT	Qendra Shqiptare e Rehabilitimit të Traumës dhe Torturës

U Epoka Epoka University, Faculty of Architecture and Engineering

U Polis Polis University

U Polytechnic Polytechnic University of Tirana, Faculty of Architecture and Urbanism

USAID US Agency for International Development

SNF Fondacioni Stavros Niarkos

U Epoka Universiteti Epoka, Fakulteti i Arkitekturës dhe Inxhinierisë

U Polis Universiteti Polis

U Universiteti Politeknik i Tiranës, Fakulteti i Arkitekturës dhe Urbanistikë

USAID Agjensia e SHBA-së për Zhvillim Ndërkombëtar

Fig. 8: Group work for drafting the action plan.

Fig. 8: Punë në grupe për hartimin e plan-veprimit

Next steps

Public consultation

Another important step of the project “Sharing Stories, Shaping the Future: Dialogues for Spaç” will be made through the completion of the action plan with proposals from the general public and, especially, from local residents and former politically persecuted persons.

For this purpose, CHwB is currently looking at the best way to conduct the public consultation. It will be based on the principles of inclusion and efficiency in gathering the feedback. The proposals that come from this process will be discussed together with the participants of the three “Dialogues for Spaç” workshops.

The public consultation will be launched as soon as the stakeholders involved in the project agree on the final draft of the action plan.

Hapat e mëtejshëm

Shqyrtimi publik

Një etapë e rëndësishme e projektit “Shkëmbejmë Përvojat, Formësojmë të Ardhmen: Dialogjet për Spaçin” është plotësimi i plan-veprimit përmes propozimeve të publikut të gjerë e në veçanti banorët vendas dhe ish të përndjekurit politikë.

Për këtë arsye CHwB po ekzaminon mekanizmat e mundshëm të shqyrtimit publik. Parimet që do të ndiqen për konsultimin me publikun do të jenë gjithëpërfshirja dhe eficientia në mbledhjen e reagimeve. Propozimet e dala nga ky proces do të diskutohen bashkarisht me pjesëmarrësit e tri punëtorive të Dialogjeve për Spaçin.

Shqyrtimi publik, do të nisë fill pas dakordimit final të plan-veprimit nga pjesëmarrësit në projekt.

Possible uses of the action plan

The action plan was conceived primarily as a document that encompasses the views, experiences and knowledge of different individuals, institutions and other public and non-public structures. It represents the expectations, opportunities and engagements of the stakeholders involved in the process.

The action plan is also a reciprocal means of information and coordination between institutions and civil society, with regard to the identified priorities for the restoration and 'musealisation' of Spaç.

Lastly, the action plan is an important tool for seeking support from third parties (national and foreign donors, companies, NGOs, individuals). As such, it can be used for this purpose by all the stakeholders involved in the process, with the shared conviction that the commonly agreed and coordinated lobbying efforts will lead to the realization of the identified priorities.

Visits around Gjirokastra

The group's visits around Gjirokastra were held on days 1 and 3 of the workshop. First, the group visited the anti-nuclear tunnel located beneath the castle of Gjirokastra, an underground concrete superstructure built during the 1970s, which today adds another layer to Gjirokastra's rich tourist potential. The next visit was inside the castle, to the infamous "Seven Windows" prison, used as such in the first decades of the Communist regime and then converted into a museum. Another symbolic site of persecution that participants visited was the former forced labor camp of Bënça (Tepelena), which like Spaç is in an advanced stage of decay. Lastly, besides the walks in the historic center, an in-depth visit was made to one of the traditional stone houses of Gjirokastra, the Skënduli House, while listening to the stories of its owner, himself a former politically persecuted person.

Përdorimet e mundshme të plan-veprimit

Plan-veprimi është konceptuar, në rradhë të parë, si një dokument ku kondensohen pikëpamje, përvoja dhe njohuri të individëve, institucioneve dhe strukturave të ndryshme publike dhe jo-publike. Ai përfaqëson pritshmëritë, mundësitë, angazhimet e palëve të përfshira në proces.

Plan-veprimi është gjithashtu një mjet informimi dhe koordinimi reciprok mes institucioneve dhe shoqërisë civile për prioritetet e identifikuar në kuadër të restaurimit dhe muzealizimit të burgut të Spaçit.

Së fundmi, plan-veprimi është dhe një mjet i rëndësishëm për të kërkuar mbështetjen e palëve të treta (donatorë vendas e të huaj publikë apo privatë, ndërmarrje, OJF, individë). Si i tillë, ky dokument mund të përdoret për këtë qëllim nga të gjitha palët e përfshira në proces, me bindjen që një lobim i koordinuar dhe i dakorduar a priori, do të ndihmojë në jetëzimin e prioritetëve të identifikuar.

Vizitat në Gjirokastrë

Vizitat me grupin në Gjirokastrë u kryen gjatë ditës së parë dhe të tretë të punëtorisë. Fillimisht grupi u njoh me tunelin anti-bërthamor nën Kalanë e Gjirokastrës, një superstrukturë e nëndheshme betoni e ndërtuar gjatë viteve 1970-80 dhe që përbën sot një atraksion që i shtohet ofertës së pasur turistike në Gjirokastrë. Më pas, ishte rradha e burgut famëkeq të "7 Penxhereve" i ndodhur brenda Kalasë, i përdorur si i tillë gjatë dekadave të para të regjimit komunist dhe i kthyer më pas në muze. Një tjetër vend emblematik i persekutimit që u vizitua nga pjesëmarrësit ishte dhe ish-Kampi i punës së detyrueshme i Bënçës (Tepelenë), i cili ashtu si Spaçi është fatkeqësisht në një stad të avancuar degradimi. Së fundmi përpos shëtitjeve në zonën muzeale të qytetit, hapësirë pati dhe për një vizitë të thelluar në një nga shtëpitë karakteristike gjirokastrite, atë të Skëndulateve, duke ndjekur shpjegimet dhe historitë tepër interesante të vetë pronarit të saj, edhe ai vetë dikur ish i përndjekur politik.

Fig. 10: The cobbled streets of Gjirokastra.

Fig. 11: Inside the "Seven Windows" prison, used by the Communist regime as a political prison before being turned into a museum for the Partisans.

Fig. 12: Nasip Skënduli tells about his house.

Fig. 13: Inside the anti-nuclear tunnel under the city.

Fig. 14: Within the abandoned, almost-destroyed space of the former prison camp at Bënça.

Fig. 10: Rrugët me kalldrëm në Gjirokastrë.

Fig. 11: Brenda burgut të "7 penxhereve," të përdorur si burg politik nga regjimi komunist para se të kthehej në muze për partizanët.

Fig. 12: Nasip Skënduli tregon për shtëpinë e tij.

Fig. 13: Brenda tunelit anti-bërthamor nën kalanë e qytetit.

Fig. 14: Në brendësi të hapësirës së braktisur dhe pothuajse të rrënuar të ish-burgut të Bënçës.

WORKSHOP EVALUATION

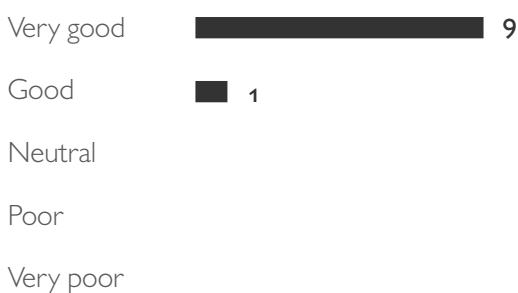
VLERESIMI I PUNETORISE

Workshop III closed with an evaluation conducted by participants themselves. Below are the results that came out of this process.

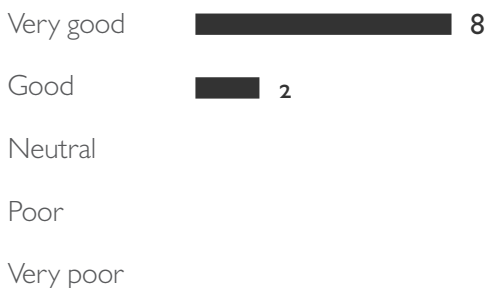
ORGANIZATION

---

1. Information provided before the workshop was:

2. The introduction / start of the workshop was:

3. The accommodation was:

Punëtorja III u përmbyll me vlerësimin e saj nga vetë pjesëmarrësit. Më poshtë pasqyrohen rezultatet e dala nga ky proces.

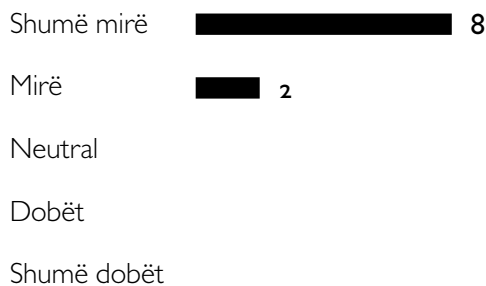
ORGANIZIMI

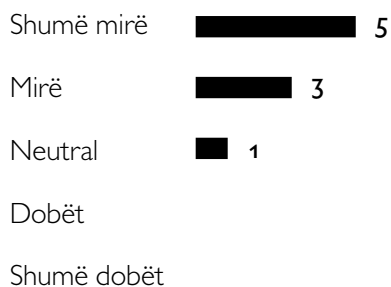
1. Informacioni i dhënë përpara punëtorisë ishte:

2. Pritja në fillim të punëtorisë ishte:

3. Akomodimi ishte:

4. The organization of meals was:

Very good 6

Good 4

Neutral

Poor

Very poor

4. Organizimi i vakteve ishte:

Shumë mirë 6

Mirë 4

Neutral

Dobët

Shumë dobët

5. The visit to the anti-nuclear tunnel was:

Very good 8

Good

Neutral 1

Poor

Very poor

5. Vizita në tunelin antibërthamor ishte:

Shumë mirë 8

Mirë

Neutral 1

Dobët

Shumë dobët

6. The visit to the 'Seven Windows' prison was:

Very good 8

Good 1

Neutral

Poor 1

Very poor

6. Vizita në burgun e '7 penxhereve' ishte:

Shumë mirë 8

Mirë 1

Neutral

Dobët 1

Shumë dobët

7. How well-prepared and professional were the organizers?

Very good 10

Good

Neutral

Poor

Very poor

7. Sa të mirë përgatitur dhe profesionalë ishin organizatorët?

Shumë mirë 10

Mirë

Neutral

Dobët

Shumë dobët

8. The organization of the workshop in general was:

Very good 10

Good

Neutral

Poor

Very poor

THE WORKSHOP SESSIONS

---

9. "Welcome, goals and methodology of the workshop" was:

Very good 10

Good

Neutral

Poor

Very poor

Comments:

- Organization: It was conceived very well, in the form of a consultation for the future
- I am very satisfied, the participation in Gjirokastra left a great impression
- Excellent

10. Presentation and joint discussion on "The current situation with Communist heritage" was:

Very good 8

Good 2

Neutral

Poor

Very poor

Comments:

- Good
- Very good

8. Organizimi në përgjithësi i punëtorisë ishte:

Shumë mirë 10

Mirë

Neutral

Dobët

Shumë dobët

SESIONET E PUNËTORISË

---

9. "Mirësardhja, qëllimi & metodologjia e punëtorisë" ishte:

Shumë mirë 10

Mirë

Neutral

Dobët

Shumë dobët

Komente:

- Organizimi: është konceptuar shumë mirë në formën e konsultimit për të ardhshme
- Jam shumë i kenaqur, pjesëmarrja në Gjirokastrë mbresëlënëse
- Shkëlqyeshëm

10. Prezantim dhe diskutim i përbashkët "Aktualiteti i trashëgimisë së periudhës së komunizmit" ishte:

Shumë mirë 8

Mirë 2

Neutral

Dobët

Shumë dobët

Komente:

- I mirë
- Shumë mirë

11. Group work & presentations “Filling out the action plan” was:

Very good 9

Good 1

Neutral

Poor

Very poor

Comments:

- Good
- Very good
- There were very good ideas, which, if finalized, will be very successful

11. Punë & prezantim në grup “Përpilimi i plan-veprimit” ishte:

Shumë mirë 9

Mirë 1

Neutral

Dobët

Shumë dobët

Komente:

- I mirë
- Shumë mirë
- Kishte ide shumë të mira të cilat në qoftë se finalizohen do të kenë shumë sukses

12. In general, the various sessions of the workshop were:

Very good 10

Good

Neutral

Poor

Very poor

12. Në përgjithësi sesionet e ndryshme të punëtorisë ishin:

Shumë mirë 10

Mirë

Neutral

Dobët

Shumë dobët

WORKSHOP III IN GENERAL

---

13. How was the interaction among the participants during the workshop?

Very good 6

Good 4

Neutral

Poor

Very poor

Comments:

- Very good

PUNËTORIA III NË PËRGJITHËSI

---

13. Si ishte ndërveprimi me pjesëmarrësit e tjerë gjatë punëtorisë?

Shumë mirë 6

Mirë 4

Neutral

Dobët

Shumë dobët

Komente:

- Shumë mirë

14. What was the most positive aspect of this workshop? Why?

- Drafting the action plan, underlining possible strategies for presenting the project ideas
- Final group work after concretely defining the action points
- It was about materializing of all the information, which we gathered during the two previous workshops, into an action plan.
- Coming out with a concrete action plan
- The closing project ideas. Because they were all-inclusive and exhaustive.
- Cooperation among the workshop participants
- The successful conclusion of the workshop
- The historical memory. Because, as we have been saying, we cannot know who we are without knowing where we come from.
- The way of determining the next action to take

15. What was the most negative aspect of this workshop? Why?

- How will it materialize? Are there real possibilities for museumification / musealization?
- There are not
- I don't see anything negative
- N/A

16. Do you think that the themes covered during workshops I-III have been sufficient/useful for compiling the action plan for Spaç prison?

Yes 10

No

17. Did this workshop fulfill your expectations?

Yes 10

No

End of the report.

14. Cili ishte aspekti më pozitiv i kësaj punëtorie? Pse?

- Hartimi i planit të veprimit, nënvizimi i strategjive të mundshme për prezantimin e projekt-idesë
- Punë perfundimtare në grup pasi u konkretizuan pikat e veprimit konkretisht
- Ishte një konkretizim i të gjithë informacionit, të mbledhim në dy punëtoritë e para, në një plan-veprim.
- Dalja me një plan-veprim konkret
- Projekt-idetë përmbyllëse. Sepse ishin gjithpërfshirëse dhe shteruese
- Bashkëpunimi mes anëtarëve pjesëmarrës në këtë punëtori
- Përfundimi me sukses i punëtorisë
- Kujtesa historike. Sepse siç kemi thënë s'mund të dimë kush jemi, pa ditur nga vijnë
- Mënyra e përcaktimit të kryerjes së veprimit pasardhës

15. Cili ishte aspekti më negativ i kësaj punëtorie? Pse?

- Si do konkretizohet? A mundësitë konkrete për muzealizim?
- nuk ka
- nuk vërej asgjë negative
- N/A

16. A mendoni që tematikat e trajtuara gjatë punëtorive I-III kanë qenë të dobishme për përpilimin e plan-veprimit për burgun e Spaçit?

Po 10

Jo

17. A i përmbushi pritshmëritë tuaja kjo punëtori?

Po 10

Jo

Fundi i raportit.

FURTHER INFORMATION

INFORMACIONE TE METEJSHME

More information and the latest developments for the project “Sharing Stories, Shaping the Future: Dialogues for Spaç” can be found on the web at:

spacdialog.org

Or by contacting the authors of this report:

Mirian Bllaci: mirian.bllaci@chwb.org

Jonathan Eaton: jonathan.eaton@chwb.org

Nedi Petri: nedi.petri@chwb.org

Cultural Heritage without Borders (CHwB)

Rr. Ismail Qemali
P. 34/1, Kt. III, Zr. 15
Tiranë
ALBANIA

This workshop was organized by:

Kjo punëtori u organizua nga:

With support from:

Me mbeshtetje nga:

Informacione të mëtejshme dhe zhvillimet e fundit të projektit “Shkëmbejmë Përvojat, Formësojmë të Ardhmen: Dialogjet për Spaçin” mund të gjenden në Web tek:

spacdialog.org

Ose kontaktoni autorët e këtij raporti:

Mirian Bllaci: mirian.bllaci@chwb.org

Jonathan Eaton: jonathan.eaton@chwb.org

Nedi Petri: nedi.petri@chwb.org

Trashëgimia Kulturore pa Kufij (CHwB)

Rr. Ismail Qemali
P. 34/1, Kt. III, Zr. 15
Tiranë
SHQIPËRI

With funding from:

Me fondet nga:

International Coalition of
SITES of CONSCIENCE

